

Vorbereidend
Wetenschappelijk
Onderwijs

Vragenboekje

Voor dit examen zijn maximaal 86 punten te behalen; het examen bestaat uit 24 vragen en een vertaalopdracht. Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (tekstelementen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één tekstelement wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één tekstelement, dan wordt alleen het eerste tekstelement in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1

Regel 2 audacius

- 1p **1** Citeer het Latijnse tekstelement uit de regels 1-4 (t/m tuis) dat hiermee inhoudelijk een tegenstelling vormt.

Blijkens *huic festinationi meae* (regel 4) en *quam celerrime* (regel 6) heeft Cicero enorme haast.

- 1p **2** Welke verklaring geeft Cicero voor deze haast? Beantwoord de vraag in het Nederlands en baseer je antwoord op het vervolg (t/m regel 10 institutarum).

Regel 7 monumentis

monumentis wordt hier metaforisch gebruikt.

- 2p **3** a. Waarop doelt Cicero in dit verband met deze metafoor? Citeer bij wijze van antwoord een Latijns woord uit het voorafgaande.
b. Waarom gebruikt Cicero deze metafoor? Baseer je antwoord op de inhoud van het vervolg van de tekst (t/m regel 9 perfruumur).

Regel 9-10 Neque t/m institutarum

In deze zin komt een litotes voor.

- 1p **4** Noteer deze litotes in het Latijn.

Regel 13 nostra

- 1p **5** Noteer het Latijnse tekstelement uit het vervolg (t/m regel 15 seiungeres) waardoor dit wordt geconcretiseerd.

Regel 10-15 Sed t/m seiungeres

Volgens Cicero heeft Luceius twee alternatieven bij het schrijven. Het tweede alternatief heeft Cicero's voorkeur.

- 3p **6** a. Hoe laat hij deze voorkeur in de regels 12-15 (coniunctene t/m seiungeres) merken? Beantwoord de vraag in het Nederlands.
b. Welke twee redenen geeft hij in het vervolg (t/m regel 19 futura sint) voor zijn voorkeur? Beantwoord de vraag in het Nederlands.

Regel 16-17 interest non te exspectare, dum ad locum venias

- 2p **7** a. Waarbij hoort de ontkenning *non*? Citeer het desbetreffende Latijnse tekstelement.
b. Leg uit wat hier concreet wordt bedoeld met *locum*.

Regel 20 occupatio tua

- 2p **8** Citeer het Latijnse tekstelement uit de regels 5-15 (Genus enim t/m seiungeres) waarin hetzelfde thema aan de orde is geweest.

Regel 21 Quid t/m ornanda

- 2p **9** Citeer een Latijns tekstelement uit het vervolg waaruit blijkt dat Cicero er rekening mee houdt dat Luceius er zo over denkt.

Regel 23 leges historiae neglegas

- 1p **10** Wat hield dat in blijkens het vervolg van de tekst? Beantwoord de vraag in het Nederlands.

In het *Somnium Scipionis* zegt Africanus tegen zijn kleinzoon het volgende over roem:

“... quanti tandem est ista hominum gloria, quae pertinere vix ad unius anni partem exiguam potest? Igitur alte spectare si voles atque hanc sedem et aeternam domum contueri, neque te sermonibus vulgi dederis nec in praemiis humanis spem posueris rerum tuarum.”

In deze passage formuleert Cicero bij monde van Africanus een heel andere opvatting over de waarde van roem dan in tekst 1.

- 2p **11** Beschrijf in eigen woorden het verschil in opvatting en ga daarbij in op beide teksten.

Tekst 2

In de regels 2-3 (*ex altera t/m voluptate*) is sprake van een ellips.

- 2p **12** Noteer uit het voorafgaande alle ontbrekende Latijnse woorden die aangevuld moeten worden.

- 2p **13** Citeer uit de regels 10-15 (*Habebat t/m varietate*) het Latijnse tekstelement dat alle onderdelen bevat die je ook vindt in de uitspraak: 'Geniet, maar drink met mate'.

Regel 20 *potantem in rosa Thorium*

- 1p **14** Noteer het Latijnse tekstelement uit het direct voorafgaande waarmee dit contrasteert.

In de regels 15-23 (*Hunc t/m voluptarius*) komt een trikolon voor dat een climax bevat.

- 2p **15** Citeer het trikolon en licht de climax toe.

De kenmerkende kwaliteit van *Regulus* is *virtus*.

- 2p **16** Beschik ook *Thorius Balbus* over *virtus*? Illustreer je antwoord met een Latijns tekstelement uit de regels 6-15.

Onderstaande passage is afkomstig uit een brief aan Menoikeus waarin de filosoof Epicurus zijn leer uiteenzet:

“Wanneer wij dus zeggen dat lust ons levensdoel is, hebben wij het niet over de lust van losbandige lieden of over de lust die gelegen is in actief genieten – zoals sommige mensen denken die niet weten waar ze het over hebben en die met ons van mening verschillen of aan onze leer een negatieve uitleg geven – maar wij doelen op een toestand waarin het lichaam geen pijn heeft en de ziel niet verontrust wordt.”

(Epicurus, brief aan Menoikeus 132; vertaling: Keimpe Algra)

‘dat lust ons levensdoel is’

- 4p **17** a. Citeer uit tekst 2, regel 1-9 (*t/m interfectus*) het Latijnse tekstelement met dezelfde strekking.

‘een toestand, waarin het lichaam geen pijn heeft’

- b. Citeer uit tekst 2, regel 10-14 (*Habebat t/m uteretur*) het Latijnse tekstelement met dezelfde strekking.

‘en de ziel niet verontrust wordt’

- c. Leg op basis van tekst 2, regel 6–9 (*Is t/m interfectus*) uit dat *Balbus* op twee punten aan deze voorwaarde voldoet. Beantwoord de vraag in het Nederlands.

Tekst 3a en 3 b

Tekst 3a, regel 1 *hoc maerore*

- 2p **18** a. Citeer uit tekst 3b het tekstelement dat naar hetzelfde verwijst.
b. Leg uit waardoor deze *maeror* veroorzaakt was.

Tekst 3a, regel 4-5 *Adfirmo t/m talem*

- 1p **19** Citeer uit tekst 3b het tekstelement waaruit dezelfde conclusie getrokken kan worden.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Tekst 3b, regel 7 schrijvenderwijs

- 3p **20** a. Citeer het tekstelement (uit tekst 3b) waarmee dit een tegenstelling vormt.

Dezelfde tegenstelling komt ook in tekst 3a voor.

- b. Citeer twee Latijnse tekstelementen uit tekst 3a waarin deze tegenstelling tot uiting komt.

Tekst 3b, regel 1 Een tweede stimulans

- 1p **21** Wat was de eerste stimulans voor Cicero om filosofische werken te schrijven? Baseer je antwoord op je kennis van het leven van Cicero.

■ Tekst 4

Regel 2 na een gladverlopende ‘ambtelijke’ carrière: quaestor, praetor, consul

Met gladverlopende bedoelt Blokker *suo anno*.

- 1p **22** Waarom was dit juist in het geval van Cicero een bijzondere prestatie?

Regel 3 consequent op de verkeerde paarden wedt

- 2p **23** Geef twee voorbeelden waaruit blijkt dat Cicero op het verkeerde paard heeft gewed.

- 2p **24** Noteer een tekstelement uit tekst 4, regel 4-7 (Met als t/m uitspelen) dat een feitelijke onjuistheid bevat en geef er een toelichting bij.

■ Tekst 5

- 43p Bestudeer tekst 5 met de inleiding en de aantekeningen. Vertaal de regels 1 t/m 14.

Einde
